

«13» квітня 2020 р. № 1-82

Президенту України
Зеленському В.О.

✓ Голові Верховної Ради України
Разумкову Д.О.

Прем'єр-міністру України
Шмигалю Д.А.

*Щодо Програми Уряду з подолання наслідків пандемії
та підтримки сектору легкої промисловості*

Українська Асоціація підприємств легкої промисловості «Укрлегпром» засвідчує Вам свою повагу та терміново звертається з наступним.

Асоціація «Укрлегпром», відповідно до п.6 ч.ІІ Розділу ХІІІ «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 30.03.2020 №540 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», надає секторальні **Пропозиції до Програми стимулювання економіки** для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), **щодо розвитку галузей легкої промисловості України** (додається).

Легка промисловість забезпечує зайнятість близько 7% промислово-виробничого персоналу (75% - жінки) - в усіх регіонах України, у т.ч. у невеликих населених пунктах, в МСБ та у ФОПів. Частково можлива надомна та дистанційна робота, а також залучення працівників з фондів зайнятості.

Просимо врахувати дані Пропозиції бізнесу про розробці Програми Уряду та включити галузі легкої промисловості (13-15 КВЕД-2010) до пріоритетних галузей економіки України, які забезпечують значну кількість робочих місць, у т.ч. в умовах пандемії, та безпосередньо виготовляють продукцію для захисту населення, ЗСУ, силових відомств та інфраструктурних організацій.

Додаток: Пропозиції Асоціації «Укрлегпром» - на 6 арк.

З повагою,

Президент-голова правління

Т.Л. Ізовіт

Пропозиції Асоціації «Укрлегпром» до Програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), щодо розвитку галузей легкої промисловості України

Потенціал розвитку сектору

Легка промисловість України – багатогалузевий промисловий комплекс. Має потужний виробничий потенціал, здатний задовольняти потребу суспільства у товарах широкого вжитку і промислово-технічного призначення та сприяти підвищенню якості життя. Водночас, легка промисловість пов'язана з багатьма суміжними галузями та обслуговує увесь господарський комплекс країни.

Досвід свідчить, що це - критичний **сектор людського буття**: без їжі, тепла, одягу, безпеки - людина не може існувати. Для *Збройних Сил* – це виробники речового майна, для *усіх галузей народного господарства* – текстилю і виробів промислово-технічного призначення, для *населення* – одягу, взуття, дитячих та інших першочергових товарів народного споживання, а сьогодні – ще й життєво важливих **засобів індивідуального захисту (ЗІЗ)** від вірусних хвороб. **Тому для держави - це стратегічний сектор та галузь національної безпеки.**

Індустрія налічує 17 підгалузей, що об'єднані за трьома основними видами діяльності: текстильна промисловість, виробництво одягу, виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів.

Українська **текстильна промисловість** – це виробництво пряжі, тканин, трикотажних полотен, нетканих матеріалів, килимів, постільної, кухонної і столової білизни, пледів, ковдр, покривал, штор та іншої текстильної продукції для декору та домашнього вжитку. **Виробництво одягу** включає виробництво усіх видів чоловічого, жіночого, дитячого одягу та аксесуарів до нього - з текстилю, трикотажу, шкіри та хутра. **Виробництво шкіри, виробів з неї та інших матеріалів** – це безпосередньо виробництво шкіри (у т.ч. для одягу) та виробів зі шкіри та інших матеріалів (взуття, сумок, ременів, інших аксесуарів, меблів, авто і авіа крісел тощо).

У галузі легкої промисловості функціонує понад 2,5 тис. підприємств, із них 12% - середні підприємства, 25% - малі, решта понад 60% - мікропідприємства¹. Наразі, в індустрії зайнято понад **133 540** осіб загалом, із них - 91 742 на підприємствах, а 41 798 – у фізичних-осіб підприємців (ФОП). Практично всі підприємства легкої промисловості знаходяться у приватній власності.

Виробництво одягу – найпотужніша галузь. Тут працює 1669 підприємств, зайнято найбільше – 79,9 тис осіб (60% від усіх зайнятих у легкій промисловості). Також слід, відмітити, що у швейному і трикотажному виробництві одягу найвищий відсоток (71,2%) галузевих працівників, які працюють у фізичних осіб-підприємців. Це майже 30 тис.осіб. Тут можлива неповна (часткова, надомна) зайнятість, зокрема - для жінок з дітьми.

¹ Усі наведені цифрові дані розраховано експертною групою Асоціації «Укрлегпром» на основі офіційних даних Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>

У текстильному виробництві – 510 підприємств і 23,1 тис. осіб (17% зайнятих у галузі). Складність обладнання і технологічність текстильного виробництва зумовлює незначну частку зайнятих у ФОПів - лише 12% по галузі - 5 тис. осіб. Найбільша їх частина - майже 4,2 тис. осіб - працівники, що шують окремі види домашнього текстилю: постільну, кухонну столову білизну.

У виробництві шкіри та взуття працює 339 підприємств і 30,5 тис. осіб (23%) осіб, з них 7 тис. осіб - працює у ФОПів.

Потенційно, виробничі потужності можливо наростити як кількісно, так і якісно. Можливо розширити існуючі виробничі потужності, а також збільшити кількість підприємств легкої промисловості до 3,5 тисяч і 200 тисяч робочих місць. За експертною оцінкою Укрлегпрому найбільший потенціал - саме у виробництві одягу: 600 підприємств МСБ і 70 тис. осіб, у текстильній промисловості – 50 підприємств і до 20 тис. осіб., у виробництві взуття – 100 підприємств і 50 тис. осіб.

Це реально у разі сприяння розвитку власного виробництва сировини (вовна, льон, луб'яні волокна, шкіра, хутро, хімматеріали) та поглиблення ступеню їх переробки саме в Україні.

Українськими виробниками щороку реалізується текстилю, одягу, взуття й інших галузевих товарів на 30 млрд.грн., і цю цифру можливо потроїти. Наявний резерв галузевого зростання криється, насамперед, у наповненні внутрішнього ринку, обсяг якого мінімум 170 млрд.грн. щороку, а присутність продукції вітчизняного виробництва на ньому поки не перевищує 15-25 відсотків за різними групами споживання.

Понад 40% виробленої продукції – експортується, на 80% – це товари кінцевого споживання: одяг текстильний і трикотажний, взуття, килими, домашній текстиль, інші готові текстильні, шкіряні, хутрові вироби, – як власних торгових марок, так і вироблених на замовлення всесвітньовідомих брендів. Понад 85% експорту спрямовано до європейських країн, США, Канади.

Експорт галузевих товарів з 2016 р. відновив позитивний тренд: у 2016 р. – 107%, 2017 р. – 113,4%, 2018 р. – 111,7%, і лише у минулому році сповільнення – 97,3%, та досяг у 2019 р. близько 1,2 млрд.дол.США, що перевищує рівень 2013 року. Експорт можливо збільшити у 2 рази.

Текстиль та одяг – це лівова частина галузевого експорту – 71,5%, який досяг у 2019 р. - 847,2 млн.\$ (100,1% до рівня 2018 р.). І це, навіть, з огляду на непрогнозоване минулорічне укріплення гривні, що стало негативним чинником для експортерів, які працюють з Private label. Так, у 2019 р. експорт одягу текстильного склав 391,7 млн.\$ (96,9%), одягу трикотажного – 124 млн.\$ (91%), домашнього текстилю – 153,4 млн.\$ (108,1%), килимів – 17,7 млн.\$ (130,5%), виробів зі шкіри – 46,9 млн.\$ (93,1%), взуття - 174,4 (89,7% до 2018 року).

Експорт по кожній з позицій можливо нарощувати, особливо збільшуючи чистий експорт одягу, взуття, предметів домашнього текстилю українських торгових марок, що відзначаються сучасним дизайном, високою якістю. Потрібна підтримка у просуванні українських брендів через участь у міжнародних виставках.

Пріоритетність визначається:

➤ Великою ємністю внутрішнього ринку товарів легкої промисловості, становить 170 млрд.грн. щороку. За обсягами споживання - 2 місце (після продуктів харчування). Присутність продукції вітчизняного виробництва на ринку становить в середньому 20 відсотків. Тобто, присутність локального виробника на внутрішньому ринку можна збільшити в 3 рази;

➤ Швидким обігом капіталу та сталим попитом на світовому ринку, який щороку зростає на 4-5%. Збільшення виробництва для внутрішнього ринку - можливість зміцнити матеріально-технічний і кадровий потенціал та паралельно розвивати експорт;

➤ Високим рівнем доданої вартості (до 50 відсотків), що створюється у процесі виробництва товарів. Показник можна збільшити, впроваджуючи передовий досвід організації, управління, цифровізації виробництва, технічні інновації тощо, що сприятиме і підвищенню продуктивності праці у 3-4 рази;

➤ Можливістю використання таких сировинних складових вітчизняного виробництва як шкіра, вовна, льон, хімічні матеріали, коноплі. Зараз маємо високу сировинну імпортозалежність (до 90%) та незначний ступінь використання вітчизняних напівфабрикатів. Можливо збільшити споживання вітчизняної сировини для продукції кінцевого споживання - з 10 до 30%;

➤ Доволі низькою енергоємністю виробництва (1-3 відсотка валових витрат) та незначним впливом на довкілля. Ці фактори можна зменшити, використовуючи новітні інноваційні технології та обладнання за умови наявності освітніх програм в даному напрямку;

➤ Високою потребою у кадровому забезпеченні в усіх регіонах країни та в невеликих населених пунктах і сільській місцевості. За умови динамічного розвитку галузі, зайнятість у легкій промисловості можна збільшити мінімум на 90 000 осіб;

➤ Лояльною гендерною політикою. Жінки становлять 3/4 колективів підприємств (включаючи власників, топ-менеджерів тощо). Кількість керівної інженерно-технічної ланки можна значно збільшити за наявності якісної освітньої підготовки на підприємствах.

Проблеми, які перешкоджають розвитку:

Нерівні умови конкуренції на внутрішньому ринку;

Висока частка імпортованих товарів, що ввозяться за демпінговими цінами та контрабандно;

Невпорядкований обіг та імпорт товарів, бувших у використанні;

Висока собівартість вітчизняних товарів легкої промисловості через недостатній рівень продуктивності праці та організації виробництва;

Неможливість отримання довгострокових та доступних кредитів для значної частини виробників товарів легкої промисловості;

- Відсутність внутрішнього виробництва спеціалізованого обладнання для виготовлення товарів легкої промисловості та запасних частин до нього;
- Висока залежність текстильної та взуттєвої галузей промисловості від імпортованої сировини;
- Відсутність сприятливих умов для залучення інвестицій;
- Недостатність фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на створення і впровадження нових технологій;
- Складність процедури митного оформлення і корупційні ризики;
- Відсутність у значної частини підприємств ефективного власника/управління;
- Різне зменшення кількості та притоку молодих кадрів;
- Недостатня купівельна спроможність населення.

Напрямки можливої допомоги

- Реалізація інноваційної стратегії розвитку шляхом прискорення технологічного оновлення виробництва;
- Створення сприятливих умов для залучення інвестицій з метою розвитку галузей легкої промисловості;
- Сприяння розвитку вітчизняної сировинної бази для текстильної і взуттєвої промисловості;
- Розвиток пріоритетних підгалузей виробництва шляхом надання повного циклу допомоги в підготовці та реалізації виставкових проектів;
- Сприяння розвитку внутрішнього ринку товарів легкої промисловості та захист вітчизняного виробника від недобросовісної конкуренції через цифровізацію, прозорість та інтегрованість у міжнародні інформаційні системи;
- Підвищення рівня знань щодо управління бізнес-процесами через вивчення і впровадження кращого світового досвіду;
- Розвиток галузевої науки та інформаційного забезпечення підприємств, підготовка та перепідготовка кадрів, особливо категорії 35+;
- Реалізація проекту зі створення багатопрофільного галузевого тренінгового центру на базі закладу освіти;
- Цифровізація баз даних наявних виробничих потужностей та потенційних замовників продукції;
- Підвищення кооперації між виробниками, дизайнерами, освітніми закладами та логістичними центрами поставок та продажів;
- Переорієнтація виробництв від виготовлення продукції під Private label до створення власної продукції та брендів або виготовлення продукції в режимі Full service, що дозволить сформувати повноцінний ланцюг доданої вартості та підвищити рентабельність виробництв.

Першочергові заходи для стабілізації та розвитку легкої промисловості

1. Сприяти першочерговому прийняттю законопроектів від 28.11.2019р. №2508 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо цифровізації та стимулювання інвестиційної привабливості підприємств легкої промисловості» та №2509 «Про внесення змін до Митного тарифу України, затвердженого Законом України «Про Митний тариф України» щодо оптимізації ставок ввізного мита на текстильні матеріали» (використовуються, зокрема, і для виробництва ЗІЗ).

2. Для збереження робочих місць у галузі (де 12% - середні підприємства, 25% - малі, решта понад 60% - мікропідприємства) - надати реальну допомогу виробничим підприємствам за рахунок допомоги по частковому безробіттю, спростивши механізм її отримання.

3. Для відновлення втрачених потужностей та нівелювання негативного економічного впливу зобов'язати відповідні державні та комунальні установи, підприємства та організації здійснювати процедуру публічних закупівель товарів легкої промисловості лише у вітчизняних виробничих підприємств.

4. Першочергово здійснювати закупівлю **сировини** для виготовлення спеціальних засобів індивідуального захисту та готових ЗІЗ у вітчизняних підприємств, спроможних виробляти якісну продукцію спецпризначення, що дасть можливість виробляти в Україні стратегічну продукцію (не залежати від викликів імпорту у критичний час), збереже численні робочі місця, забезпечить економію та наповнення Бюджету (ПрАТ «Іскож-2000», ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат», ПрАТ «Едельвіка», ПП «Ярослав», ТОВ «Темп-3000», ПП «Харківська прядильно-ткацька фабрика», ТОВ «Березанська суконна фабрика», ТОВ «Синергія», ПрАТ «Рівненська фабрика нетканих матеріалів», ТОВ «К.ТЕКС», ПАТ «Трикотажна фабрика «РОЗА», ТОВ «Т-Стиль», ТОВ «Возко», ТОВ «В-Центр», ТОВ «Слава» тощо).

5. Скасувати штрафні санкції за прострочення виконання суб'єктами господарювання - виробниками продукції легкої промисловості (за групами 13-15 КВЕД-2010) термінів договорів поставок в рамках публічних закупівель.

6. Запровадити механізм надання безвідсоткових кредитів для виплати заробітної плати для виробничих підприємств, які постраждали від протиепідеміологічних заходів та відстрочення виплати існуючих кредитів.

7. Зобов'язати діючі банківські установи припинити системну практику зменшення в односторонньому порядку лімітів овердрафту для підприємств під час дії карантинних та протиепідеміологічних заходів.

8. Забезпечити всебічну підтримку у залученні інвестицій на державному, регіональному та місцевому рівнях для розвитку галузевих підприємств (КВЕД 13-15; 32.40.12), а саме:

- спрямувати ресурси на погашення ставок процентів по кредитах для розвитку виробничої діяльності;

- здійснювати фінансову підтримку участі вітчизняних підприємств у міжнародних виставкових заходах.

9. Припинити намагання лібералізації зовнішньої торгівлі (встановлення нульових ставок ввізного мита) на готову продукцію легкої промисловості (одяг, взуття, килими, іграшки, інші готові текстильні вироби) при укладенні міждержавних угод про зону вільної торгівлі, передусім, з країнами, що домінують на галузевому світовому ринку - Китай, Туреччина, Індія, Індонезія, Бангладеш, В'єтнам та інші.

10. Для захисту та забезпечення внутрішнього ринку – ввести у зону ризику митної вартості та якості (безпечності) готових одягу, взуття, текстильних, шкіряних, і хутрових виробів, килимів, іграшок (коди УКТЗЕД 61, 62, 63, 64, 42, 4303, 5702, 9404909000, 9503), що імпортуються, у т.ч. за цінами, значно нижчими, ніж вартість сировини, з яких вони виготовляються.

11. З метою збереження конкурентних національних позицій – припинити негативну практику перешкоджання легальній діяльності операторів ринку (у т.ч. через завищення митної вартості) при імпорті сировинних матеріалів (комплектуючих), для виробничих потреб підприємств легкої промисловості, що створюють в Україні продукцію кінцевого споживання з високою доданою вартістю для внутрішнього ринку та експорту.

12. З метою детінізації внутрішнього ринку товарів легкої промисловості та спрощення митних процедур – запровадити сучасні електронні засоби для реєстрації розрахункових операцій у сфері торгівлі або ведення обліку за первинною документацією, у тому числі товарами легкої промисловості, а також одягом та іншими товарами, що були у користуванні (63090000 УКТ ЗЕД).

13. Заборонити до 2022 року ввезення на митну територію України товарів, бувших у використанні (6309 УКТ ЗЕД) та торгівлю ними, як таких, що можуть сприяти поширенню інфекційних хвороб. Інакше, зусилля Уряду, спрямовані на забезпечення захисту здоров'я нації від можливої епідемії, зокрема через розповсюдження коронавірусу у глобальному масштабі, - може бути зведено нанівець.

14. Враховуючи форс-мажорні обставини у результаті настання пандемії COVID-19, видати нормативний акт, який би підтверджував форс-мажорну обставину у періоді часу (без отримання додаткових довідок).

**Президент-голова правління
Асоціації «Укрлегпром»**

Т.Л.Ізовіт